

NOBILISS. AMPLISS. ILLVSTRISS. DOMINIS,

D. GILBERTO ERROLIÆ Comiti, D. Haio, Magno stabuli Magistro, &c.

NEC NON

D. ROBERTO D. ROSSIO, Barroni de Haket Melvin, &c.

Patronis, ac fautoribus suis plurimum colendis,

Athenæo Leonardino ad fanum Reguli hac vice cum triumphali Laurea egressuri adolescentes, Theses hæc Philosophicas, quas in quadrimo profectus specimen, A. P. N. insolenni Philosophantium diatriba, quam poterunt strenue, sunt propugnaturi ad diem Julij

An. Dom. 1648. horis & loco solitis Præfide D. Nevaio honoris obsequii & observantia ergo, D. N. Q.

Alexander Campbellus.
Collinus Kenedæus.
Gulielmus Clilandus.
Gulielmus Kinkchartus.

Gulielmus Righius.
Gulielmus Sharpius.
Henricus Drummondus.
Hugo Weirus.

Jacobus Adamus.
Jacobus Campbellus.
Jacobus Edmistonius.
Jacobus Huttonius.

Jacobus Murraius.
Jacobus Wemius.
Joannes Bairdus.
Joannes Cognus.

Joannes Grahamus.
Nathaneel Johnstonus.
Patricius Andersonus.
Robertus Blakus.

THESES LOGICÆ.

Regule Philosophandi laudem alias aucupentur Ignatiani, quam ubi celebri illi scientiarum albo, unde ipsa coalescit Philosophia, accensendam docent Logicam; quæ tota, quanta quanta est, Organica est, & Philosophiæ obsequio mancipata.

1 Idea Logicæ, ut quivis alii conceptus formales, essentiam fortiuntur realem; quippe mentis sunt accidentia realia: At quæ iis in rebus ipsis respondere concipiuntur notionibus objectivæ, sive negationes sunt, sive relationes, sunt modi rationis rebus intrinseci, non vero denominationes reales extrinsecæ: nullum enim vendicant esse, nisi objectivum in intellectu.

2 In mentis actiones quadrare rationem præxeos cum Doctore Franciscano tum demum inficiabimur, cum confliterit actus prudentiæ ab intellectu elictos eandem præxeos rationem respuere: illas interim intellectiones, quas regulis, & idibus suis dirigit Logica, præxeis, ipsamque Logicam practicam esse contendimus.

3 Prima mentis operatio, utpote simplex apprehensio, compositionem non admittit nisi objectivam. Attamen veritatem & falsitatem etiam formalem suscipit: objecto siquidem conformis & difformis esse potest.

4 Abstractio præcisiōis, sive in re, sive in ratione tantum habeat fundamentum, semper se jungit ea, quæ sunt conjuncta, vel idem a parte rei, sit tamen sine errore: Abstrahendum enim non est mendacium.

5 Reales naturæ proprietates ipsam naturam in singularibus comitari advertant, qui communem entis creati affectionem statuunt universalitatem; ut essentia non nisi ab omni singularitate (si intentionalem demas) per intellectum liberata, convenire fateantur illam rationis relationem.

6 Ut prædicatio sit vera præter terminorum identitatem quoad rem significatam, requiritur insuper convenientia in modo significandi. Quo fit ut non indebita modo, ut contendit Durandus, sed & falsa sint prædicationes cum concretorum de abstractis & contra, in utrovis ordine, Physico aut Metaphysico; tum etiam abstractorum de abstractis in ordine Metaphysico. Suadet potius quam persuadet Ruvius communi legi eximenda esse abstracta secundarum notionum.

7 Species specialissima v. g. hominis, utcumque multis constet gradibus diversarum perfectionum; proxime tamē coalescit ex uno gradu generico superiores omnes complectente, & ex gradu differentiali in plures conceptus irresolubili: ut differentia specifica sit simpliciter simplex.

8 Relatio prædicamentalis, utut plurimum rerum exigit consortium, & a termino pendeat essentialiter, cum solo tamen fundamento identificatur realiter: siquidem nulla relatio respicit seipsam, nulla suum terminum includit intrinsece: In connotantes quantis possint copii insurgant novatores, ut ex fundamento simul & termino compositam, seu potius aggregatam stabiliant relationem.

9 Homo quæ homo neque est albus neque non albus: contradictio topica respuat licet medium rei, medio rationis non vacat.

10 Quam impossibilis est notitia creata super seipsam reflexa, tam certum secundam mentis operatione five judicium (quicquid statuatur de enunciatione ejus Symbolo) non significare formaliter veritatem formalem. Cum autem judicet rem esse aut non esse, veritatem aut falsitatem objectivam significet necesse est, saltem insinuat.

11 Utraque veritas, simplex & complexa posita est in adæquatione intellectus ad rem; cum hoc tamen discrimine, quod illa consistat per se primo in adæquatione representationis cum objecto, illa vero in adæquatione dictionis cum re dicta. Adeo ut veritas sit in secunda mentis operatione, non modo, ut in subjecto, sicut est in prima, sed etiam uti in cognoscente, ut loquitur Aquinas.

12 Hæc duæ enunciationes; Hominem esse animal est necesse. Homo necessario est animal non nisi voce tenuis differunt, utraque est modalis, idem utriusque sensus, iidemque termini materiales. Vel hinc liquet in modalibus non modum, sed prædicatum dicti esse attributum materiale.

13 Intellectus non nisi reflectendo super suum discursum elicit expresse judicium consequentis, idque enunciativæ, non illative. Quare particulæ illativæ ERGO in syllogismo nullum respondet judicium ab eo quod est consequens diversum: & adæquate inter se identificantur judicium conclusionis, & illatio: quæ tamen discursum integrum ex antecedente & consequente constatu ultimo formaliter constituit, & a judicio enunciativo distinguit. Conclusio est de essentia syllogismi.

14 Quam irrefragabiliter verum est in effectum redundare causæ imperfectionem, tam necessario debiliorem præmissam sequitur conclusio: cujus proinde veritas, certitudo, necessitas, evidentia, supernaturalitas, confimiles in utraque præmissa præsupponunt perfectiones. Ex altera præmissa naturali, altera supernaturali non sequitur conclusio supernaturalis.

15 Nativæ demonstrationis potestas æstimanda est non tam ex eo quod actu notificat, quæ ex eo quod apta nata est notificare: Quod forte non satis olim advertit Averroes, quædā a demonstratione *divi* specie differre docuit demonstrationē potiūsimā; ut quæ demonstrat etiam *divi*: quasi vero dari potest demonstratio de cuius ratione sit notificare tantum *divi*.

THESES ETHICÆ.

Omnis appetitio tendit in bonum, vel ut in medium ad aliud, vel ut in terminum secundum se, vel ut in terminum qui appetitui afferat delectationem unde liquet bonum universalissime sumptum adæquate dividi in utile honestum & delectabile; non quidem tanquam in res, sed tanquam in rationes diversas: Quas omnes ut in eandem rem concurrere posse recte monet Aquinas, ita in re qualibet necessario connexas is demum inveniet, qui fruendis uti & utendis frui paratus fuerit.

1 Sicut oculus eadem visione lucem & colorem, ita mens eadem intellectione cognitionem & principia attingit; ita voluntas eadem volitione in media & finem tendere potest: ne semper reapse distinguantur intentio & electio; quicquid contra molitur Greg. Arim.

2 Genus moris totum continetur relatione ad rationem deliberatam, nec nisi ratione distinguitur actus humani esse naturale ab ejusdem esse morali: quod licet non intrinsece constituat, necessario tamen comitatur bonitas vel malitia moralis tanquam passio transcendens disjuncta: ut evanescat actuum moralium indifferentia.

3 Si recte asserat Dionysius bonum confurgere ex integra causa, malum autem ex quoquoque defectu; idē actus in genere moris sive interior sive exterior, nec simul nec successive est bonus & malus moraliter: & bona reatorum opera vel nulla sunt, vel non sunt peccata.

4 In prudenti conscientia cui debetur obsequium relucet quædam irradiatio legis æternæ. Quocirca ea tantum congruentia voluntatis humanæ cum dictamine rationis ipsam denominat moraliter bonam, quæ ejusdem involvit consonantiam cum lege æterna. Conscientia itaque vincibiliter errans, elto liget, certe non obligat positive. At vero ne agens sit perplexus, & peccandi necessitate contritus teneatur, in casu involuntariæ atque insuperabilis ignorantia, conscientia erronea solvit & positivam inducit obligationem: oblitrepant quantum volent Durandi Admiratores.

5 Honestas objectiva seu bonitas primordialis in genere moris, sive in se præcindat a lege, sive oriatur ex lege, nunquam coincidit plane cum bonitate transcendentali, nec consistit adæquate in conformatione ad legem, sed semper dicit convenientiam objecti ad naturam rationalem: quæ quidem convenientiam præter rei entitatem, vel moralem proprietatem in qua fundatur, nil nisi denominationem extrinsecam addit in objecto.

6 De actibus malis verè sunt hæc propositiones causales omnis actus malus est quia prohibitus: Quidam actus sunt prohibiti quia mali: modo illa intelligitur de causa sufficienti ad malitiam; illa vero de prima radice & causa malitiæ. At vero hæc condicionalis est falsa si Deus non prohiberet odium sui, non esset malum: est enim odium Dei actus intrinsece malus: quicquid oggerat Occam.

THESES PHYSICÆ.

Incipit Physiologus ubi definit primus Philosophus, & definit ubi incipit medicus. Ut non Physiologiæ Medicina; ita nec primæ Philosophiæ Physiologia pars est statuenda.

1 Quæmadmodum ad non esse per se terminatur corruptio, ita a non esse per se proficiscitur generatio: ut neque illam forma geniti, neque istam forma corrupti principiet, nisi per accidens. Quamobrem ludant in re seria vel serio hallucinantur oportet, qui cum Francisco Le reez ex principiorum albo expunctum eunt privationem, ut formam recentem ejus loco substituant.

2 Materia sublimitatis, sicut contrariarum qualitatum incursum, admittendo individuis molitur interitum, ita alias atque alias formas indiscriminatim appetendo ac recipiendo rerum naturalium species præstat incolumes, & quasi immortalitatis æmulas: Quod non satis advertit olim Avicenna, qui perperâ e medio tollere nixus est ingentis materiæ appetitum.

3 Actui semper necesse est proportionem respondeat potentia. Unde formæ naturales naturalem, supernaturales vero non nisi obedientialem in materia inveniunt potentiam.

4 Quam implicat repugnantiam inde educi formam, ubi nulla præcesserit privatio in subjecto præsupposito; tantam præ se fert improbabilitatem eorum Philosophia, qui cum Balb. Telleg. in prima rerum molitione non creativa sed educativa actione productas fuisse contendunt formas substantiales, tam cælestes, quam elementares.

5 Sive mediata sive immediata dependentia statuatur unio partium Physice componentium, impossibile esse compositi Physici creationem ægre nobis persuaserunt Vasquez & Tell. Quippe in una simplici actione impossibiles judicamus creationis & educationis rationes formales.

6 Generatio etiam præcise spectata ita actuatur subjectum, ut ipsum ordinet ac promoveat ad actum perfectionem: elq; proinde actus entis in potentia &c. Qui motui Physico ut sic, essentialem faciunt successione, aut continuitatem, ejus naturam actionibus, quam par est, claudunt cancellis.

7 Zenonitica continui compositionem mordicus tueantur illi, quibus possibilis videtur puncti divisio, aut indivisibilem in continuo immediata cohesio. Nos certe quandiu nova non affluerit lux, peripateticam continui compositionem ex partibus in infinitum divisibilibus amplectemur.

8 Corpus Physicum ut est actu finitum, ita est potestate infinitum; ut hæc philosophentur qui disjunctam ejus affectionem statuunt finitum vel infinitum.

9 Corporis replicati attributa repugnantia tueri desinant, & licet illam intestinam de qualitate actionis per quam in altari præfens fiat Christi humanitas paululum suspendant tam *justitias* quam *veritates* assertores, donec a contradictionis implicatione vindicare valuerint ejusdem a seipso separationem.

10 Motui successione causam abunde sufficit medium, prout intercapedinem & distantiam extremorum cohibet: ut vana et inanis sit eorum sententia, qui in inani divinitus possibili motum, in instanti peractum iri autumant.

11 Avo aut avi modo mensurantur substantiæ corporeæ; nec sunt in tempore nisi prout subiacent motui contra ac contendit Fonseca. Scilicet mensurato congruam & congenam oportet esse mensuram. Neque tempus neque esse in tempore est corporis Physici affectio intrinseca.

12 Mista quæ talia moventur *extra se* ut *extra se* teste Philos. 1. de celo. Cap. 2. Ac proinde motu recto: ne corpori simplici simplex aut misto multus motus correspondeat ex æquo.

13 Qui cum Mirandulano corporum cælestium latentes inficiantur influentias in sublimitate: ipsi lateant, vel saltem caveant ne frustra esse tantam syderum copiam, tot varios motus atque concursus fateri cogantur.

14 Quæ virtute magnetica cientur, quo graviora tardius, quo leviora celerius moventur. Non magneticæ trahuntur aut pelluntur, sed sponte ac per vires congenitas ad suas sedes contendunt gravia & levia, ut optata fruantur quiete. Nullum elementum in suo loco naturali gravitat aut levitat.

15 Eadem actione expellitur forma antiqua & inducitur nova: ut verum sit illud effectum Generatio unius &c. non modo in sensu concomitantis propter necessariam illarum mutationum inter se connexionem; sed etiam in sensu identico propter realem corruptionis conversivæ cum generatione ordinaria identificationem.

16 Agentis finis est assimilatio patientis, quod proinde debet esse potestate tale quale agens est actu: adeo ut ubi non est proportio majoris inæqualitatis, ibi nullus sit actioni locus. Quare neque idem agit in se ipsum univoce, neque simile in simile secundam formam & gradum sint licet dissimiles adjunctæ dispositiones. Reclamet ut voluerit Scotus.

17 Ad locum unde exeunt Flumina revertuntur, ut denuo fluant. Nec qui ex Aere defluunt imbres, nec qui in terræ cavernis gignuntur vapores; sed ipsum mare per meatus subterraneos huc illuc erumpens in commodum universi fontibus & fluvii copiosis ac perennis scaturiginis sufficit materiam.

18 Radius oblique incidens in objectum non eo revertitur, unde est profectus sed in alias partes reflectitur. In visionis itaque negotio radiorum visualium ab objecto remeationem frustra in subsidium vocaverint extramissionis Platonice Propugnatores. Visio non fit emissionem radiorum sed susceptione specierum: quarum divisibilitatem objectivam & representativam arguit ipsarum munus vicarium.

19 Parca nimis, & indistincta, si non etiam hominis dignitati & naturæ ipsius benignitati injuria est eorum Philosophia; qui ab animæ substantia & inter se indistinctas statuunt potentias vitales.

THESES METAPHYSICÆ.

Quæ irrefragabilis veritatis esto utrumque, primæ Philosophiæ subjectam materiam esse immaterialem, & eidem non subijci cæteras scientias ut subalternas.

2 Vel non solus Deus est ens per essentiam, vel ens substantivum non est plane idem atque existens. In rebus creatis distinguuntur aliquatenus ex natura rei essentia & existentia.

3 Quicquid est reale entis conceptum sua ratione intrinseca involvat necesse est. Unum, verum, bonum, vel non sunt realia entis attributa, vel inter se, & ab ente sunt indistincta.

4 Gradus Metaphysici generis & differentie ut non distinguuntur inter se, ita nec componunt speciem, nisi per intellectum. Neque enim repugnat idem esse principium convenientiæ inæquæ, & disconvenientiæ quicquid obtrudant Scotista. Compositio ex genere & differentia non est realis, sed rationis duntaxat.

5 Primi peccati radix & origo non fuit peccatum nec malum, sed connaturalis quædam peccantis imperfectio, adjunctam habens libertatem, cujus vi ab actionum suarum norma deficere potuit. Malum in actione aut in effectum, utut imperfectionem semper arguat in causa, habeatque causam deficientem; præviam tamen causæ malitiam non semper præsupponit.

6 Nullum agens operatur naturaliter ubi non est: usq; adeo necessaria efficientis conditio est ipsius approximatio ad objectum. Potest tamen causa secunda ita divinitus elevari, ut immediate agat in remotum, imo & extra suam sphaeram, indistantiam supplente causa prima: cui ipsi repugnat agere in remotum. Scilicet ex ejus operatione infallibiliter colligitur præfentia omnipotentia divina, quæ est ipsa causa prima ogganniant quantum voluerint Scotista & Occamista.

7 Ens rationis, sicut veram essentiam aut existentiam non vendicat, ita nec per veram efficientiam fieri postulat; sed per similitudinariam quandam speciem expresse actionem in objecto representando sitam suum esse fictum in ratione acquirit: adeo ut simul cognoscatur & fiat, idque a solo intellectu, ut cui soli inter omnes animæ facultates conveniat dare esse objectivum fictum objecto intrinsecum.